

**УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНУ
МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ**

Спеціальність «Публічне управління та адміністрування»

Осадча Г.В.

(підпис)

Науковий керівник,

К.пед.н., доцент Габар Е.В.

(підпис)

Тернопіль – 2024

ЗМІСТ

Вступ.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНУ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ	
1.1. Система місцевого самоврядування як об’єкт управлінського впливу.....	5
1.2. Зміст організації діяльності органу місцевого самоврядування.....	10
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ЧИННОГО МЕХАНІЗМУ ОРГАНІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДОСЛІДЖУВАНОВОГО ОРГАНУ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ	
2.1. Аналіз організаційно-функціональної структури органу місцевого самоврядування.....	15
2.2. Оцінка інформаційно-комунікативного супроводу організації діяльності органу місцевого самоврядування.....	20
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ ОРГАНІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДОСЛІДЖУВАНОВОГО ОРГАНУ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ.....	26
Висновки.....	32
Список використаних джерел.....	34

Вступ

Актуальність проблеми. Формування безпечних, якісних і екологічно здорових умов життя у територіальних громадах обумовлює потребу організації діяльності органів місцевого самоврядування (ОМС) й її вдосконалення. Вдосконалення організації діяльності ОМС вимагає синхронної реалізації діяльності щодо: модернізації публічного управління, загалом; ефективного виконання його суб'єктами функціональних повноважень; налагодження дієвого інформаційно-комунікативного зв'язку між різними ієрархічними рівнями управління й муніципальної влади з мешканцями територіальних громад (ТГ).

Аналіз останніх досліджень та наукових праць. Питання виконання місцевим самоврядуванням функцій, аспекти організації діяльності ОМС відображені у наукових доробках: Р. Августина, Г. Авербуха, В. Бабаєва, О. Багрім, Н. Галяс, Ю. Дегтяренка, І. Демків, Л. Комахи, Н. Кривокульської, А. Мельник, Г. Монастирського, М. Шкільняка та інших авторів.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНУ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

1.1. Система місцевого самоврядування як об'єкт управлінського впливу

Питання системи місцевого самоврядування як об'єкта управлінського впливу вимагає розкриття змісту дефініції «місцеве самоврядування». Ця дефініція закріплена у Європейській хартії місцевого самоврядування, Конституції України, Законі України «Про місцеве самоврядування».

У документі [11] наводиться наступне визначення цього поняття: «місцеве самоврядування означає право і спроможність органів місцевого самоврядування в межах закону здійснювати регулювання та управління суттєвою часткою публічних справ, під власну відповідальність, в інтересах місцевого населення. Головні повноваження і функції органів місцевого самоврядування визначаються конституцією або законом» [11].

Конституція України [16] статтями 140-141 закріплює поняття «місцеве самоврядування» і визначає його особливості (рис. 1.1).

Зміст і особливості місцевого самоврядування
Місцеве самоврядування є правом територіальної громади - жителів села чи добровільного об'єднання у сільську громаду жителів кількох сіл, селища та міста - самостійно вирішувати питання місцевого значення в межах Конституції і законів України. Місцеве самоврядування здійснюється територіальною громадою в порядку, встановленому законом, як безпосередньо, так і через органи місцевого самоврядування: сільські, селищні, міські ради та їх виконавчі органи. До складу сільської, селищної, міської, районної, обласної ради входять депутати, які обираються жителями села, селища, міста, району, області на основі загального, рівного, прямого виборчого права шляхом таємного голосування. Територіальні громади на основі загального, рівного, прямого виборчого права обирають шляхом таємного голосування відповідно сільського, селищного, міського голову, який очолює виконавчий орган ради та головує на її засіданнях.

Рис. 1.1. Зміст і особливості місцевого самоврядування

Примітка. Сформовано на основі [16]

Аналогічне поняття представлене у документі [32].

Місцеве самоврядування є системою, а тому йому притаманні певні ознаки (рис. 1.1).

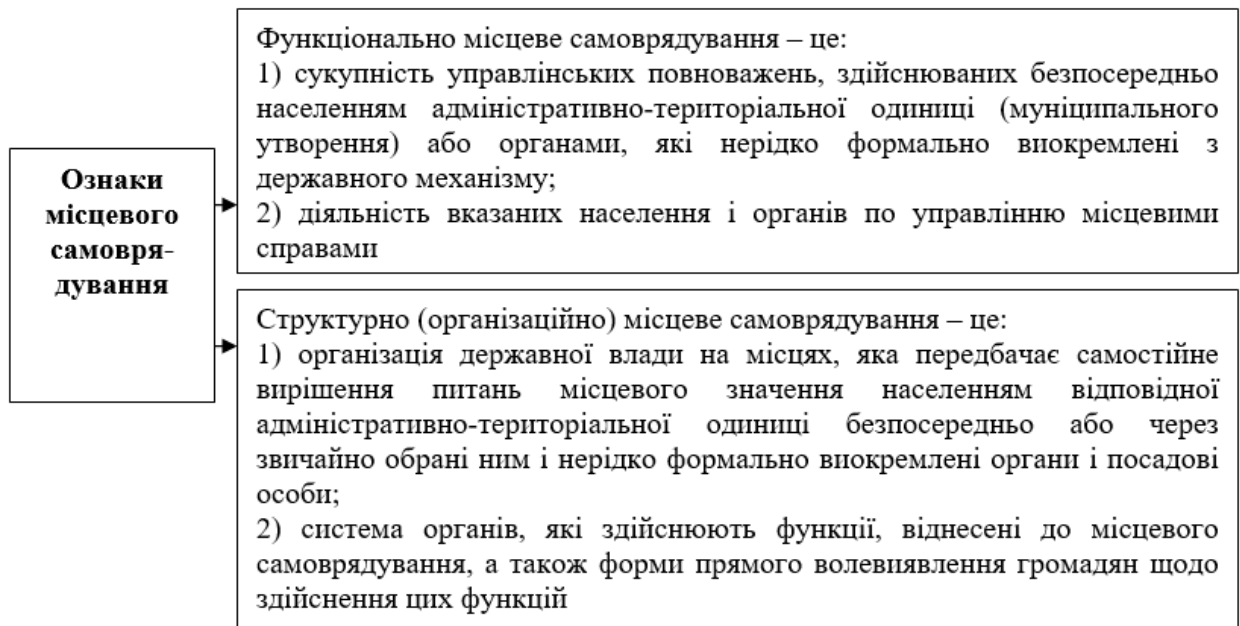

Рис 1.1. Ознаки розгляду місцевого самоврядування

Примітка. Сформовано на основі джерела [18]

Вирішення питань місцевого значення вимагає реалізації його суб'єктами функціонального навантаження. Тому, функціональний підхід має важливе значення. Роль функціонального підходу, зміст якого розкриває рис. 1.2, сьогодні посилюється. Це пов'язано з тим, що оскільки органи місцевого самоврядування (ОМС) є організаціями публічної сфери, то це ставить додаткові вимоги до їх діяльності (щодо прозорості, відкритості, залучення громадськості до місцевого управління тощо).

У контексті діяльності ОМС як організацій публічної сфери досить чітко зміст функціонального підходу розкриває така теза: «функціональний підхід розглядає діяльність як сукупність функцій, які необхідно виконувати. При впровадженні функціонального підходу йдуть від зворотного – від потреб, внаслідок чого іноді створюють нові оригінальні об'єкти управління, що дозволяє покращити структуру організації, принципи роботи та ін.» [10]. Так, ОМС повинні задовольняти потреби населення й суспільства при постійному розширенні переліку виконуваних функцій (маркетингової, екологічної,

цивільного захисту та ін.).

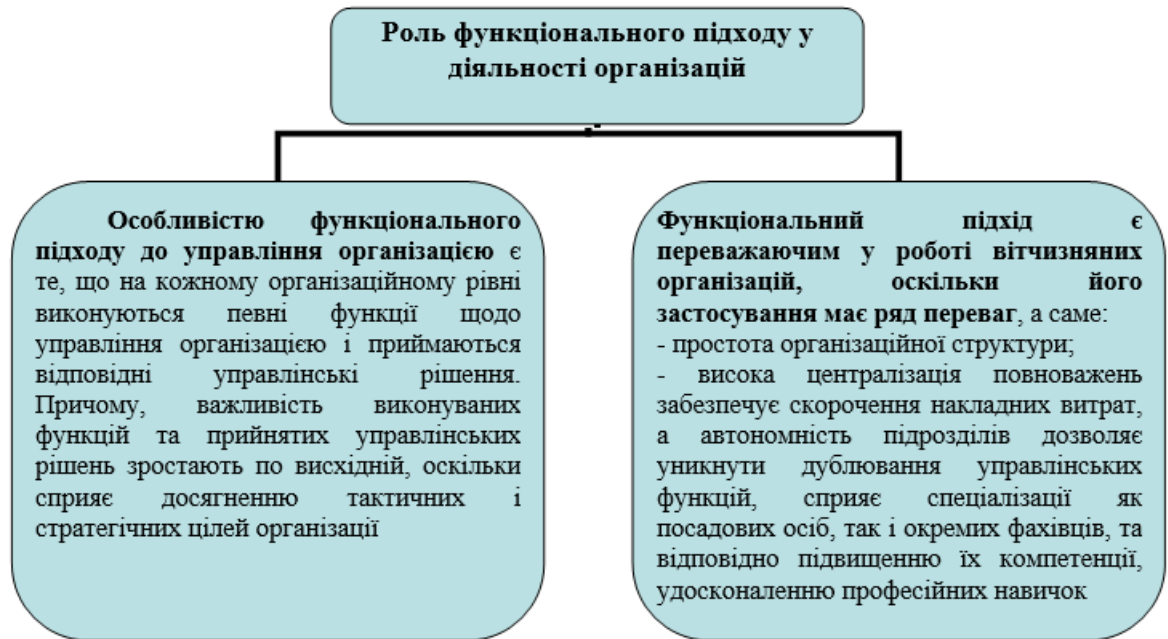

Рис. 1.2. Роль функціонального підходу у діяльності організацій

Примітка. Сформовано на основі [36; 45]

Крім функціонального, в основу діяльності ОМС покладено процесний підхід (рис. 1.3).

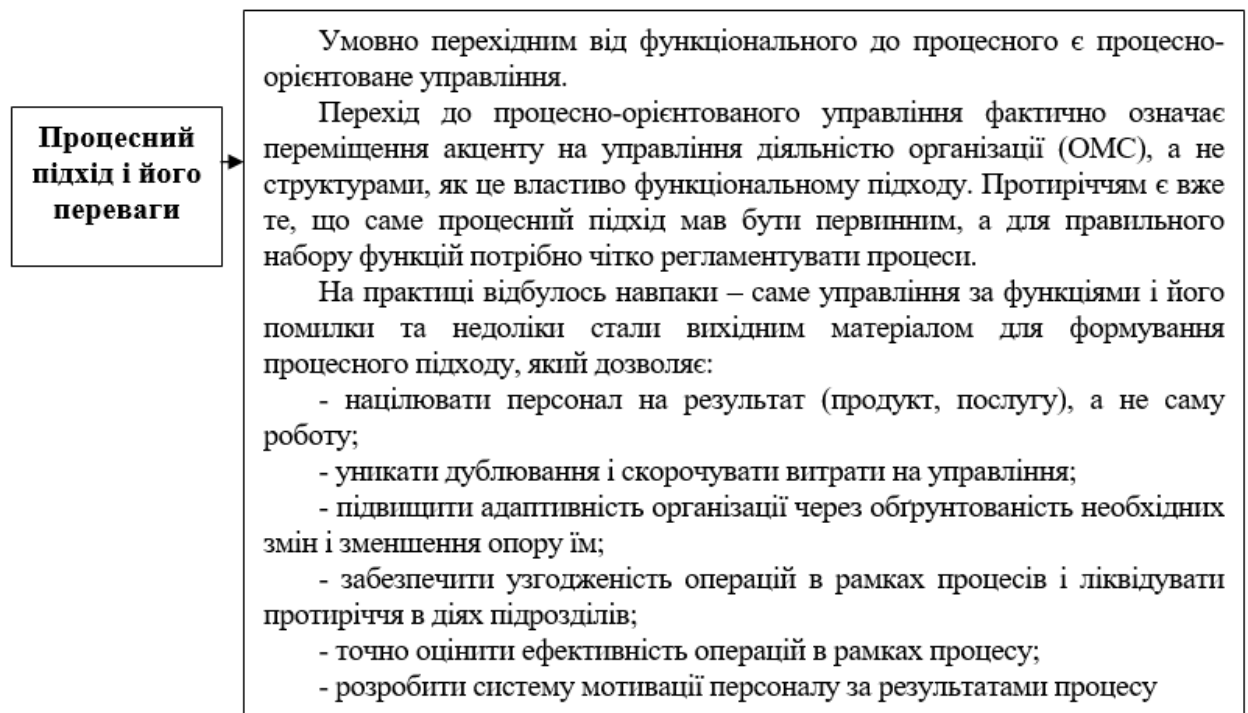

Рис. 1.3. Процесний підхід і його переваги

Примітка. Сформовано на основі [7]

Децентралізація спрямована на забезпечення можливості місцевого самоврядування вирішувати місцеві питання й проблеми, більш повно представляти інтереси територіальних громад. Відповідно, розгляд децентралізації може здійснюватися через призму функціонального й системного підходів (табл. 1.1).

Таблиця 1.1

Розгляд децентралізації через призму функціонального й системного підходів

№ з/п	Розгляд децентралізації
1	2
1	«Децентралізація є досить складним поняттям і не має єдиного визначення, оскільки може розкриватися через «адміністративно-територіальний устрій держави, систему органів публічної адміністрації, розподіл між ними функцій, повноважень та фінансових ресурсів» [9].
2	« Відповідно до системного підходу , децентралізація – управлінська політична система, що покликана здійснювати владно значущі практичні рішення, що географічно чи організаційно перебувають поза межами безпосереднього впливу центральної влади» [29].
3	« Однією з характерних особливостей місцевого самоврядування є те, що воно діє як певна система або той організаційно-правовий механізм, завдяки якому територіальні громади безпосередньо і через органи місцевого самоврядування здійснюють функції і повноваження місцевого самоврядування. При елементній характеристиці системи місцевого самоврядування слід чітко розрізняти, по-перше, систему місцевого самоврядування взагалі і, по-друге, систему місцевого самоврядування конкретного села, селища, міста. Якщо система місцевого самоврядування конкретного села, селища, міста є цілісним утворенням, то система місцевого самоврядування взагалі за своїм характером є системним комплексом, який включає як системи місцевого самоврядування конкретних сіл, селищ, міст, так і районні та обласні ради – органи місцевого самоврядування, що представляють у районах та областях спільні інтереси територіальних громад сіл, селищ, міст» [5].
4	«Децентралізація передбачає певний перебіг процесів в середині системи в ієрархічній послідовності, де частина процесів переходить на нижчий ієрархічний рівень. Відповідно до функціонального підходу , децентралізація визначається як процес розширення і зміцнення прав та повноважень адміністративно-територіальних одиниць або нижчих органів та організацій при одночасному звуженні прав і повноважень відповідного центру з метою оптимізації та підвищення управління суспільно важливими справами, найповнішої реалізації регіональних та місцевих інтересів. Фактично, в даному випадку функціональним призначенням децентралізації є розподіл повноважень між центром та регіонами» [30].

Примітка. Сформовано на основі [5; 9; 29-30]

«За своєю суттю, децентралізація є системою, що включає безліч елементів, які узгоджено реалізуються в процесі функціонування влади. Тобто децентралізація державного управління може виступати як:

- принцип управлінського впливу;
- спосіб (метод) управління;
- управлінський режим;
- форма організації громадської влади та громадського управління;
- процес розподілу та реалізації повноважень;
- елемент організаційної структури громадського управління» [17, с.

243].

Це ставить питання організації діяльності органу місцевого самоврядування. Більше того, тенденції в сфері публічного управління та місцевого самоврядування в сучасних умовах воєнного стану посилюють значимість цього питання (табл. 1.2).

Таблиця 1.2

**Тенденції в сфері публічного управління та місцевого
самоврядування в сучасних умовах воєнного стану**

Тенденції на рівні публічного управління	Тенденції на рівні місцевого самоврядування
Зміна ціннісних орієнтирів	Зростання безробіття
Відтік населення	Адаптація внутрішньо переміщених осіб та залучення їх до громади
Профорієнтація дорослих	Онлайн освіта
Запит на неформальне спілкування	Краудфандинг
Створення контенту штучним інтелектом	Поширення цифровізації
Прояви тренду на екологічність (заміна газових видів палива на альтернативні, відновлювальні джерела енергії)	Зіткнення з новими викликами на рівні громад
Електронна комерція стає соціальною комерцією	Виділення коштів грантодавцями на розвиток малого бізнесу
Українськість – тренд у всьому світі	Ефективна взаємодія між військовими і громадянським суспільством
Прояв феномену лідерства за рахунок патріотизму	Усвідомлення пересічними громадянами свого волонтерського потенціалу
Прояв вимоги суспільства до прозорості діяльності громадських організацій, фондів	Залучення громадян до обговорення рішень
Розвиток проєктного менеджменту в державних установах	Професіоналізація діяльності громадських організацій
Поширення спільнот у різних сферах	Поширення досвіду від однієї громади до іншої
Ведення ефективних комунікацій	Співробітництво міст-побратимів

Примітка. Сформовано на основі [8]

Отже, для виконання місцевим самоврядуванням своїх функцій необхідно впорядкувати й організувати роботу ОМС.

1.2. Зміст організації діяльності органу місцевого самоврядування

Організація (функція організації діяльності) є однією із загальних функцій управління, «в межах якої здійснюється розподіл робіт поміж окремими працівниками та їх групами та узгодження їх діяльності. Реалізація функції організації здійснюється у процесі організаційної діяльності» [15].

Крім того, частиною організаційної діяльності є інформаційно-комунікативне забезпечення, яке дозволяє побудувати належний внутрішньо- і зовнішньоорганізаційний інформаційно-комунікативний супровід, створити середовище, придатне для спільної роботи працівників.

Елементи функції організації діяльності представлені на рис. 1.4.

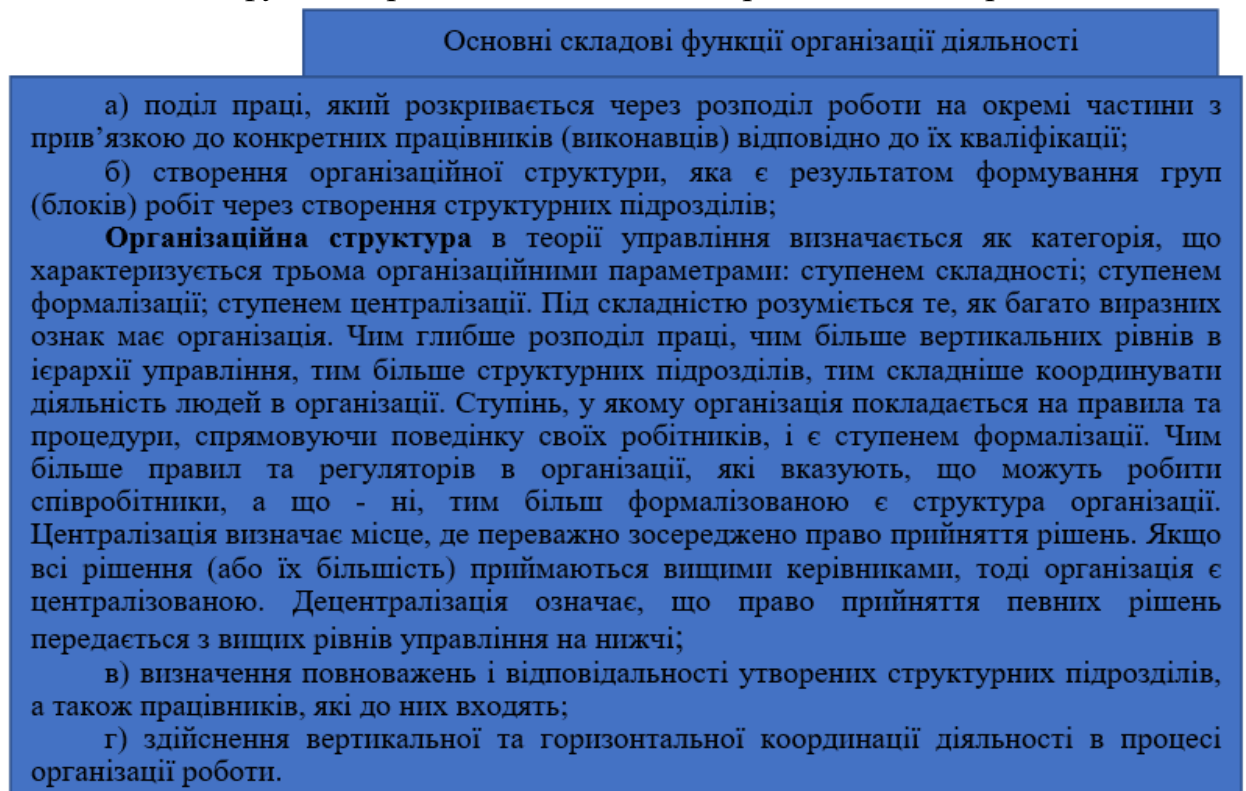

Рис. 1.4. Основні складові функції організації діяльності
Наведено за [15]

Організація діяльності в ОМС є як функцією, так і процесом. Особливості організації діяльності як функції розкриває рис. 1.5.

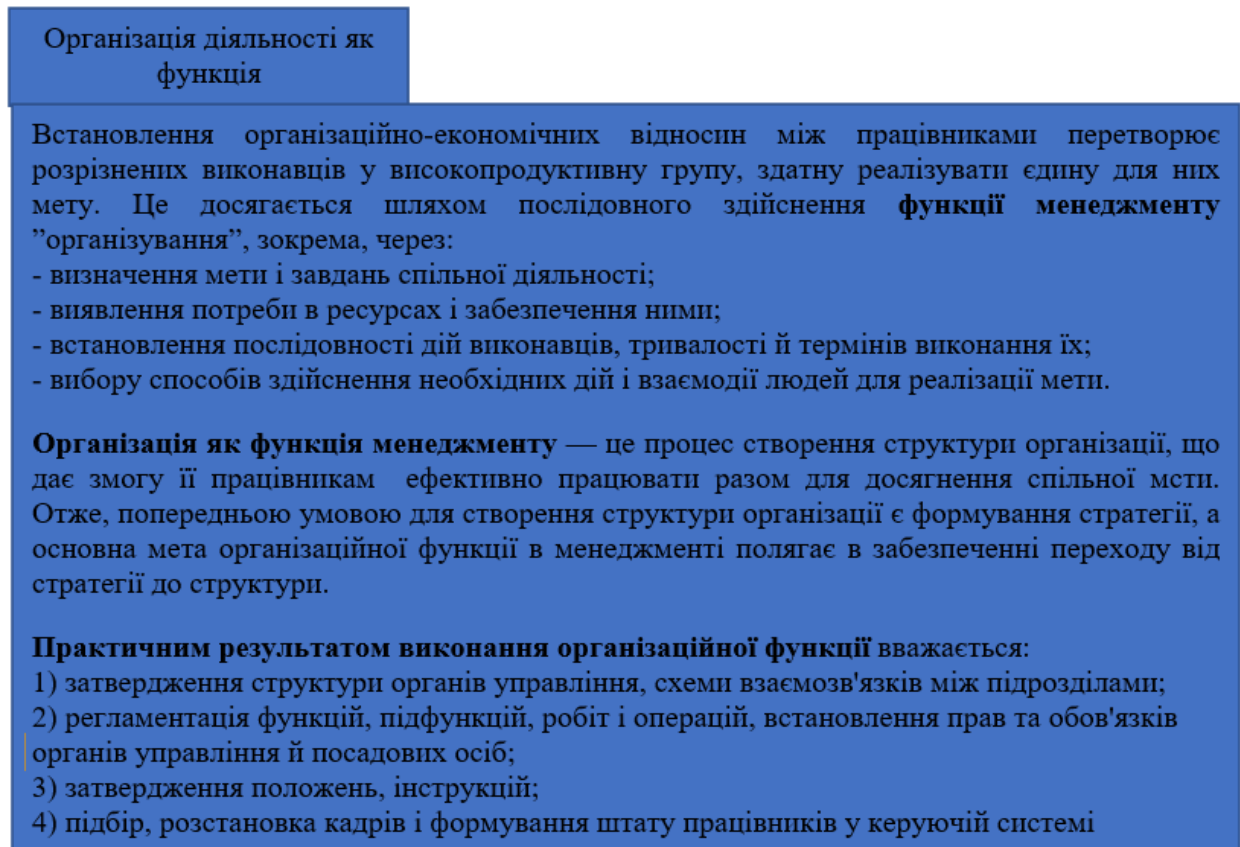

Рис. 1.5. Організація діяльності як функція управління

Примітка Наведено за [23]

Особливості організації діяльності як процесу розкриваються через відповідні фази (етапи) управління (табл. 1.3).

Таблиця 1.3

Особливості організації діяльності як процесу управління

№	Особливості
1	2
1	Фаза ініціювання — охоплює роботи починаючи від виникнення причини створення організації і закінчуючи формуванням апарату управління нею та включає в себе: • визначення завдань організації; • визначення способів вирішення поставлених завдань; • проектування системи комунікацій та інформаційного забезпечення тощо;

2	Фаза облаштування (координації) – включає діяльність від початку формування організації до визначення завдань поточної діяльності, передбачає: • визначення видів діяльності організації; • визначення складу виконавців робіт чи надання послуг; • створення системи мотивації працівників тощо;
3	Фаза розпорядча (адміністрування) – охоплює поточне керівництво організацією і роботи щодо: • делегування повноважень та відповідальності; • прийняття рішень; • визначення змісту розпоряджень; • забезпечення процесу виконання розпоряджень тощо.

Примітка Наведено за [39]

Якщо апелювати до системного підходу, то він розглядає об'єкти (у даному випадку орган місцевого самоврядування) як цілісність, яку представляють взаємодіючі й взаємопов'язані елементи. Власне, таку взаємопов'язаність уможливорює організація (функція організації діяльності) (рис. 1.6).

Рис. 1.6. Система як єдина й цілісна множина компонентів

Примітка. Наведено за [38]

Досліджуючи організацію діяльності ОМС, важливо розкрити зміст принципів, які визначають системність певного утворення (рис. 1.7).

Рис. 1.7. Принципи, які визначають і описують системність певного утворення (органу місцевого самоврядування)

Примітка. Адаптовано за [26]

Ключові аспекти організації діяльності ОМС розкриваються у тому, що:

- до компетенції ОМС належать лише питання місцевого значення;

- діяльність організацій публічної сфери, в тому числі, ОМС повинна реалізовуватись у суворій відповідності до Конституції й Законів України. Законодавством нашої держави визначено, що «на місцеве самоврядування покладена роль безпосереднього управління територіальною громадою як безпосередньо, так і через виконавчі органи місцевого самоврядування. Згідно бази утворення вони бувають: сільські, селищні та міські» [19].

«Таким чином, місцеві ради та їх виконавчі органи є похідними від

правосуб'єктності відповідної територіальної громади, що свідчить про їх підпорядкованість та підзвітність. І хоча ніяких прямих законодавчих механізмів для цього не передбачено, члени територіальної громади прямо впливають на органи місцевого самоврядування шляхом виборів до ради, виборів міського голови, інституту звернення громадян, а також за допомогою судової гілки влади» [19].

Отже, місцеве самоврядування є частиною механізму управління суспільством за ідеологічним, інституційним, організаційним, соціально-економічним та іншими напрямками. А через ОМС цей механізм реалізується.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ЧИННОГО МЕХАНІЗМУ ОРГАНІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДОСЛІДЖУВАНОВОГО ОРГАНУ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

2.1. Аналіз організаційно-функціональної структури органу місцевого самоврядування

Досліджуваною територіальною громадою (ТГ) є Старосинявська селищна ТГ.

Паспорт цієї ТГ представлений в табл. 2.1.

Таблиця 2.1

Паспорт Старосинявської селищної територіальної громади

Найменування показника	Значення показника
1. Чисельність населення станом на 1 січня 2024 року, осіб	17369
у тому числі дітей	
• дошкільного віку	405
• шкільного віку	1572
2. Кількість населених пунктів, що входять до складу спроможної територіальної громади, од.	45
3. Обсяг доходів (розрахунковий) спроможної територіальної громади, тис.грн.	189537,1
• сформованих відповідно до статті 64 Бюджетного кодексу України	128179,1
• базової дотації	1617,3
• інші офіційні трансферти	59740,7
4. Площа території спроможної територіальної громади, км ²	662,22
5. Кількість закладів, що утримуються за рахунок бюджету органів місцевого самоврядування, у тому числі:	131
• заклади загальної середньої освіти	13
• дошкільні навчальні заклади	15
• заклади позашкільної освіти	1
• інклюзивно-ресурсний центр	1
• заклади фізичної культури	1
• центр професійного розвитку педагогічних працівників	1
• закладів культури	55
• заклади соціального захисту населення	3
• фельдшерсько-акушерських пунктів	10
• медичні пункти тимчасового базування	23
• амбулаторій	5
• лікарень	1
• КУ «Трудовий архів»	1
• КУ «Місцева пожежна охорона»	1

6. Наявність приміщень для розміщення державних органів, установ, що здійснюють повноваження щодо:	
• правоохоронної діяльності	смт. Стара Синява вул. Грушевського, 50
• послуги з державної реєстрації актів цивільного стану	смт. Стара Синява вул. Грушевського, 61
• реєстрація бізнесу	смт. Стара Синява вул. Грушевського, 61
• реєстрація нерухомості	смт. Стара Синява вул. Грушевського, 61
• реєстрація громадських формувань	смт. Стара Синява вул. Грушевського, 61
• реєстрація місця проживання	смт. Стара Синява вул. Грушевського, 61
• послуги держгеокадастру	смт. Стара Синява вул. Грушевського, 61
• питання містобудування та архітектури	смт. Стара Синява вул. Грушевського, 61
• земельні питання	смт. Стара Синява вул. Грушевського, 61
• питання соціального захисту	смт. Стара Синява вул. Грушевського, 61
• паспортні послуги	смт. Стара Синява вул. Грушевського, 61
• пожежної безпеки	смт. Стара Синява вул. Грушевського, 9 (с.Заставці, с.Адампіль, с. Пилява)
• пенсійного забезпечення	смт. Стара Синява вул. Івана Франка, 8
7. Наявність приміщень для розміщення органів місцевого самоврядування	смт. Стара Синява вул. Івана Франка, 8

Примітка. Сформовано на основі [27]

Загальна характеристика досліджуваної ТГ відображена на рис. 2.1.

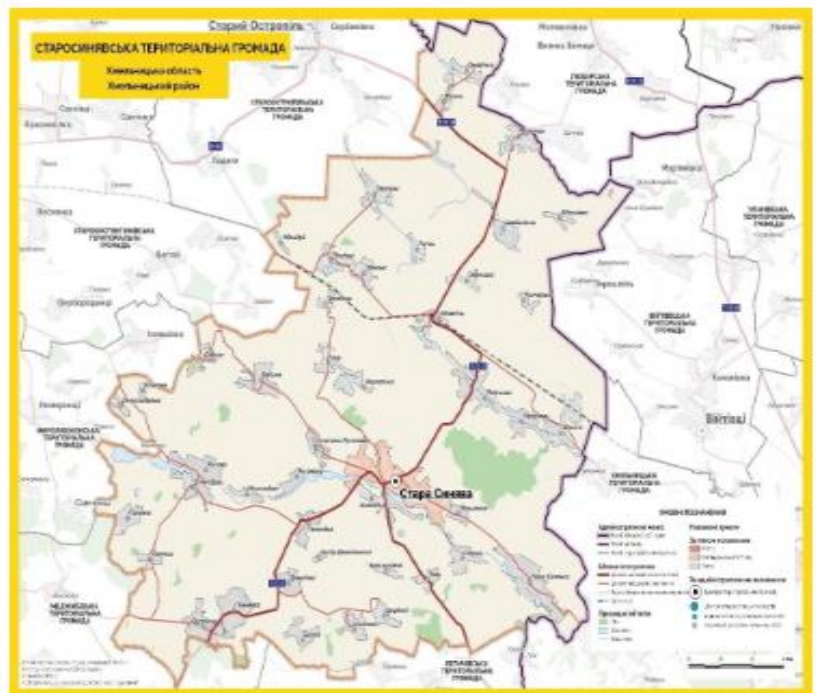
«Основними пріоритетними напрямками соціально-економічного розвитку Старосинявської територіальної громади є:

- досягнення економічної стабільності, створення сприятливих умов для розвитку підприємництва;
- ефективне використання на території громади виробничих територій, приміщень, земельних ділянок з метою розвитку малого та середнього бізнесу;
- ефективне та раціональне використання місцевих мінерально-сировинних ресурсів;
- залучення міжнародної технічної допомоги та ресурсів донорських організацій для реалізації проектів соціально-економічного розвитку;

- продовження оптимізації та удосконалення мережі освітніх закладів та закладів культури;
- покращення інфраструктури медичних закладів та поліпшення надання медичних послуг населенню;
- покращення інфраструктури систем водозабезпечення та водовідведення, благоустрою;
- розвиток туризму» [27].

Адміністративний центр – смт. Стара Синява

Займає вигідне географічне розташування, має середнє розташування неподалік двох обласних центрів – м.Хмельницький – 65 км та м.Вінниця – 100км. Основу автодорожньої мережі Старосинявської громади складають територіальна автомобільна дорога державного значення Т-23-18 Остропіль – Вовковинці та територіальна автомобільна дорога державного значення Т-23-19 Стара Синява – Меджибіж до а/д (Стрий – Тернопіль – Кіровоград – Знаменка). Всі дороги громади мають тверде покриття. Відстань до найближчого аеропорту – 111 км (Вінниця, Гавришівка).

Кількість населених пунктів – 45.

Населення – 17,7 тис. осіб

Площа - 662,22 кв.км

Сільськогосподарські угіддя - 57098,67 га

Ліси та інші лісо вкриті площі – 3042,30га

Корисні копалини: граніт, глина, пісок, жорства.

Представницький орган:

Старосинявська селищна рада

Адреса: 31400 Хмельницька область

Хмельницький район смт. Стара Синява

вул. Івана Франка, 8

тел. +38(068)430-54-02

E-mail: selichna_ss@ukr.net

Рис. 2.1. Інформація про Старосинявську селищну ТГ

Примітка. Сформовано на основі [27]

Представницьким органом місцевого самоврядування є Старосинявська

селищна рада. Вона діє за принципом розподілу повноважень. Основу її діяльності складає Регламент.

Виконавчим органом досліджуваної Старосинявської селищної ради є виконавчий комітет. Його персональний склад налічує 43 особи, з яких членів виконкому – 40.

У підпорядкуванні Старосинявської ТГ знаходиться 23 села, які об'єднані у старостинські округи. Кількість старостинських округів досліджуваної ТГ рівна 12 (рис. 2.2).

Старостинські округи Старосинявської ТГ		
<i>Старостинський округ — частина території громади в Україні, на якій розташовані один або декілька населених пунктів (сіл, селищ і міст), крім адміністративного центру територіальної громади, визначена відповідною радою з метою забезпечення представництва інтересів жителів такого населеного пункту (населених пунктів) старостою.</i>		
 ПИЛЯВКІВСЬКИЙ СТАРОСТИНСЬКИЙ ОКРУГ (4)		
 ПИЛЯВСЬКИЙ СТАРОСТИНСЬКИЙ ОКРУГ (3)		
 ПАПЛИНЕЦЬКИЙ СТАРОСТИНСЬКИЙ ОКРУГ (1)		
 ОЖАРІВСЬКИЙ СТАРОСТИНСЬКИЙ ОКРУГ (3)		
 НОВОСИНЯВСЬКИЙ СТАРОСТИНСЬКИЙ ОКРУГ (1)		
 ЛИСАНІВСЬКИЙ СТАРОСТИНСЬКИЙ ОКРУГ (1)		
 ІВКІВСЬКИЙ СТАРОСТИНСЬКИЙ ОКРУГ (1)		
 ЗАЛІССЯНСЬКИЙ СТАРОСТИНСЬКИЙ ОКРУГ (1)		
 ЗАСТАВЕЦЬКИЙ СТАРОСТИНСЬКИЙ ОКРУГ (1)		
 БАБІНСЬКИЙ СТАРОСТИНСЬКИЙ ОКРУГ (1)		
 АДАМПІЛЬСЬКИЙ СТАРОСТИНСЬКИЙ ОКРУГ (3)		
 ЦИМБАЛІВСЬКИЙ СТАРОСТИНСЬКИЙ ОКРУГ (1)		

Рис. 2.2. Старостинські округи Старосинявської ТГ

Примітка. Сформовано автором з використанням джерела [27]

Посадовою особою місцевого самоврядування є староста. Він

представляє інтереси усіх жителів сіл в адміністративному центрі досліджуваної ТГ. Його діяльність регламентується законодавством, а також організаційними регламентами – Положенням про старосту (рис. 2.3) і посадовою інструкцією старости (вона не є обов’язковим документом).

Положення про старосту*	базовий документ для старост, громадян, депутатів та посадових осіб місцевого самоврядування
	містить: - перелік базових повноважень старости; - розкриває правовий статус старости; - визначає перелік додаткових повноважень старости; - регламентує організаційні моменти діяльності старости; - визначає порядок та форму звітування старости; - регламентує інші питання
*Положення про старосту має: - захищати старосту від свавілля інших осіб; - бути інформативним документом для жителів старостинського округу (актуально для жителів, якщо будуть відбуватися громадські обговорення, щоб жителі могли обґрунтовано підійти до свого «вибору» старости); - бути «дорожньою картою» для старости (кандидатів на посаду старост) аби чітко і ясно розуміти повноваження старости, обов’язки, відповідальність	

Рис. 2.3. Особливості Положення про старосту як організаційного регламенту

Примітка. Сформовано на основі [40]

Особою, котра представляє інтереси ТГ є депутат Старосинявської селищної ради. Депутатський корпус ради утворює 23 депутати. Їх анкетні дані і графік прийому розміщені на сайті ТГ.

Органами селищної ради є постійні комісії. Вони формуються з депутатів, які обрані з числа депутатів ради. У структурі досліджуваної Старосинявської селищної ради діє чотири постійні комісії (рис. 2.4).

Отже, організаційно-функціональна структура Старосинявської селищної ради сформована. Вона утворює основу для задоволення потреб й інтересів місцевого населення.

Постійна комісія з питань регламенту, прав людини, законності, запобігання корупції, депутатської діяльності та етики		Постійна комісія з питань житлово-комунального господарства, комунальної власності, промисловості, підприємництва, будівництва, земельних відносин, агропромислового комплексу та охорони навколишнього природного середовища	
Голова комісії	Члени комісії	Голова комісії	Члени комісії
Кондратюк Володимир Олександрович	Білик Оксана Сергіївна	Процюк Василь Володимирович	Крот Олександр Ларіонович
	Борбич Олександр Гаврилович		Матіяш Валентин Володимирович
	Манзюк Віталій Олексійович		Миколаєць Олександр Дмитрович
	Маценко Сергій Анатолійович		Стасюк Світлана Олексіївна
	Шафорост Леся Сергіївна		Омельчак Марія Іванівна
Постійна комісія з планування фінансів, бюджету та соціально-економічного розвитку		Постійна комісія з питань освіти, культури, молоді, фізкультури і спорту, охорони здоров'я та соціального захисту	
Голова комісії	Члени комісії	Голова комісії	Члени комісії
Сопрук Андрій Анатолійович	Демчишин Микола Васильович	Ананьєва Надія Олександрівна	Романенко Тетяна Володимирівна
	Дроздовський Валентин Вікторович		Ільченко Олександр Миколайович
	Миколаєць Олег Дмитрович		Галиш Володимир Цезарович
	Олійник Василь Васильович		Стоян Віктор Анатолійович
	Пузирук Олександр Миколайович		
	Франчук Василь Володимирович		

Рис. 2.4. Постійні комісії Старосинявської селищної ради
Примітка. Сформовано на основі [27]

Це відбувається завдяки роботі її структурних елементів (селищного голови, виконкому, депутатів ради, старост, місцевих жителів, інших суб'єктів управління ТГ).

2.2. Оцінка інформаційно-комунікативного супроводу організації діяльності органу місцевого самоврядування

Головним інструментом інформаційно-комунікативного супроводу організації діяльності Старосинявської селищної ради є її офіційний сайт. На ньому у закладках розміщена необхідна зацікавленим сторонам інформація щодо: керівництва громади, інвестиційного паспорту громади, консультацій з громадськістю, виконання селищного бюджету, отримання соціальних і адміністративних послуг, роботи старост, публічних закупівель тощо.

Поряд із цим, не уся інформація, розміщена на сайті, є вичерпною і повною. Так, недоліком інформаційного супроводу організації роботи ОМС (в частині депутатської діяльності) є повна відсутність на сайті ТГ звітів про

роботу депутатів.

Для задоволення потреб й інтересів місцевого населення у ТГ створено ЦНАП. Розпорядженням селищного голови №245/2024-р від 17.10.2024 року затверджено перелік із 349 адміністративних послуг. Важливо, що цей перелік поповнюється, про що свідчить розділ у переліку адміністративних послуг «інші послуги» (табл. 2.2). Як бачимо з табл.2.2,Ж надання «інших послуг» спрямований на вирішення безпекових питань та особливостей діяльності в умовах війни.

Таблиця 2.2

Розділ у переліку адміністративних послуг «інші послуги»	
ІНШІ ПОСЛУГИ	
344.	Реєстрація звернень громадян щодо порушення законодавства про захист прав споживачів
345.	Реєстрація повідомлень про небезпечну продукцію від споживачів та суб'єктів господарювання
346.	Надання безоплатної правової допомоги
347.	Повідомлення про пошкоджені та знищені об'єкти нерухомого майна
348.	Декларація про провадження господарської діяльності в умовах воєнного стану
349.	Оновлення персональних даних призовників, військовозобов'язаних та резервістів

Примітка. Сформовано на основі [27]

Важлива складова інформаційно-комунікативного супроводу організації діяльності Старосинявської селищної ради стосується роботи старост. Зазначимо, що «комунікації майбутнього старости розпочинаються ще до його затвердження його кандидатури на посаду, тобто на стадії обговорення!» [40] (табл. 2.3).

Таблиця 2.3

Особливості комунікаційних відносин старости	
Зовнішні комунікації	Внутрішні комунікації
Громадське обговорення (громадські слухання, збори громадян, інші форми консультацій з громадськістю) кандидатури старости	Кандидатура старости обговорюється місцевою радою перед затвердженням

Примітка. Сформовано на основі [40]

Основні канали для зовнішньої комунікації з жителями Старосинявської ТГ та старостинських округів систематизовані на рис. 2.5.

Основні канали для зовнішньої комунікації з жителями Старосинявської ТГ та старостинських округів	- збори; - зустрічі; - зустрічі з депутатами, представниками органів місцевої влади; - місцеві ЗМІ; - дошки оголошень у раді громади; - дошки оголошень за межами ради громади; - офіційна Інтернет-сторінка відповідної місцевої ради; - соціальні мережі; - месенджери тощо. <i>Важливим є те, що комунікація – це двостороння, спільна дія і найважливішим у роботі старости з жителями старостинського округу є зворотній зв'язок.</i>
---	---

Рис. 2.5. Основні канали для зовнішньої комунікації з жителями Старосинявської ТГ та старостинських округів

Примітка. Сформовано автором

Також старости комунікують з селищним головою. Механізми, використовувані для цього, подані на рис. 2.6.

Механізми комунікативної взаємодії старост з селищним головою	залучення старост до нарад, на яких розглядаються питання відповідних старостинських округів
	систематичне відвідування старостинських округів
	реагування (зокрема, через видання розпоряджень, доручень) на інформацію старости, яка подається ним в межах здійснення своїх повноважень (наприклад, інформування з питань стану благоустрою тощо)

Рис. 2.6. Механізми комунікативної взаємодії старост з селищним головою

Примітка. Сформовано автором

Слід вказати й на те, що комунікативна взаємодія старост охоплює комунікації з:

- селищною радою (через участь у її пленарних засіданнях та засіданнях постійних комісій);
- депутатами ради;
- виконавчими органами селищної ради (наприклад, «участь у підготовці

пропозицій до проекту місцевого бюджету в частині фінансування програм, що реалізуються на території відповідного старостинського округу» [27]).

Перевагами комунікативної взаємодії старост з депутатами ради є:

- сприяння старостами у розв'язанні проблем, з якими до них звернулись місцеві жителі;
- підвищення довіри до старост і депутатів.

Формою інформаційно-комунікативного супроводу є звіти старост. Вони формуються щорічно і розміщуються на офіційному сайті ТГ. Приклад структурного наповнення звіту старости (витяг із звіту) ілюструє рис. 2.7.

СТАРОСИНЯВСЬКА СЕЛИЩНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКОГО РАЙОНУ
ХМЕЛЬНИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ

вул. Івана Франка 8, смт. Стара Синява. 31400 тел. 2-10- 89 Код ЄДРПОУ 04402824,
e-mail: selichna_ss@ukr.net

15.01.2024р. № 2

Голові Старосинявської селищної ради
Здебському В.Е.

І Н Ф О Р М А Ц І Я
про проведену роботу на території
Ожарівського старостинського округу
(села Ожарівка, Пишки, Мшанець)
за січень-грудень 2023 року.

Ожарівський старостинський округ в особі старости Олександра Давидова інформує Вас про те, що на протязі звітнього періоду було проведено відповідну роботу із зверненнями громадян, а саме:

№ п/п	показники	З початку року
1	Прийнято громадян	197
2	Складено заповітів	14
3	Видано доручень	15
4	Видано довідок громадянам	195
5	Видано документів (інформації, довідки, звернення, втяги з по господарських книг) в різні установи та організації	126
6	Посвідчено справжність підпису на документах	16

Співпрацюємо з місцевим господарством ВП АФ «Надія-Пишки» ТОВ «Хмільницьке» агропромхолдингу «Астарта-Київ», які орендують земельні частки(паї) та землі запасу жителів сіл Ожарівка, Пишки, Мшанець. Протягом звітнього періоду 2023 року дане господарство надавало допомогу в благоустрої сіл, а саме:

- проведено ямковий ремонт доріг в селі Ожарівка по вулицях: Шкільна, Миру Поліська,
- ямковий ремонт доріг в с. Пишки по вулицях: Садибська, Подільська, Долинська
- впорядковано сміттєзвалище.

Рис. 2.7. Приклад структурного наповнення звіту старости (витяг із звіту)

Примітка. Сформовано на основі [27]

Частиною інформаційно-комунікативного супроводу організації діяльності ради й інструментом залучення жителів до управління ТГ є консультації з громадськістю. Так, на сайті Старосинявської ТГ ми

знаходимо повідомлення про: проведення громадських обговорень, інформацію щодо громадських слухань, заяву про визначення обсягу СЕО (рис. 2.8), інформацію щодо електронних звернень тощо.

ЗАЯВА ПРО ВИЗНАЧЕННЯ ОБСЯГУ СТРАТЕГІЧНОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ ОЦІНКИ у межах детального плану території земельної ділянки з кадастровим номером 6824482000:06:021:0017 та на прилеглі до неї ділянки для розміщення заводу з виробництва біоетанолу за межами с. Заставці на території Старосинявської селищної ради Хмельницького району Хмельницької області Замовник СЕО Замовник проекту: Виконавчий комітет Старосинявської селищної ради Юридична адреса: Хмельницька обл., Старосинявський р-н, смт Стара Синява, вул. Івана Франка, буд. 8 Email: inbox@starosynjavska-gromada.gov.ua Інвестор проекту: ТОВ «ЮРВЕСТ ПЛЮС»	 Відповідно до постанови КМУ від 25.05.2011 р. № 555 «Про затвердження Порядку проведення громадських слухань щодо врахування громадських інтересів під час розроблення проектів містобудівної документації на місцевому рівні», Старосинявська селищна рада повідомляє про початок процедури розгляду та врахування пропозицій громадськості у проєкті детального плану території земельної ділянки з кадастровим номером 6824482000:06:021:0017 для розміщення заводу з виробництва біоетанолу за межами с. Заставці на території Старосинявської селищної ради Хмельницького району Хмельницької області. Прийняття рішення про затвердження містобудівної документації покладається на Старосинявську селищну раду Хмельницької області.
---	--

Рис. 2.8. Повідомлення на сайті Старосинявської селищної ради

Примітка. Сформовано на основі [27]

Інформація, яка стосується безпекових питань, розміщена в закладках:

- «поліцейський офіцер громади»;
- «цивільний захист»;
- «Старосинявський районний сектор філії державної установи «Центр пробації» у Хмельницькій області».

Інструментом інформаційно-комунікативного супроводу організації діяльності ОМС є Інформаційний бюлетень Старосинявської ТГ. Він представлений інформацію про діяльність ТГ (зустрічі з військовими, робота з внутрішньо переміщеними особами, фінансові питання та ін.) (рис. 2.9).

Отже, проведена оцінка інформаційно-комунікативного супроводу організації діяльності Старосинявської селищної ради показала, що його учасниками є: селищний голова, виконавчий комітет ради і його органи, депутати, старости, місцеві жителі. Інструментами, які для цього

використовуються є: офіційний сайт Старосинявської селищної ради, збори, зустрічі, інформаційний бюлетень ТГ, дошки оголошень тощо.

❄️ • Пам'ять ❄️ Згідно рішення 39-ої сесії селищної ради «Про внесення змін до селищного бюджету Старосинявської селищної територіальної громади на 2023 рік» №21-39/2023 від 30 червня 2023 року на Програму розвитку культури Старосинявської селищної ради на 2021-2025 роки спрямовано 250 тис. грн. на поточний ремонт малої архітектурної форми некомерційного призначення, що знаходиться в центрі Старої Синяви - на оплату послуг з виготовлення панелей алюмінієвого композиту з фотографіями Героїв. Проведено благоустрій пам'ятного місця.		❄️ Впродовж року спільно із жителями громади працівники селищної ради організовували та формували вантажі для допомоги жителям міст, де ведуться важкі бої, надавали і продовжуємо надавати необхідну допомогу захисникам на фронт – відправили до міст Харків, Херсон, Донецьк, Запоріжжя. Сформовано вантажі продуктової допомоги - відправлено понад 100 тон домашньої продукції, захисних сіток, знарядь для будівництва.
❄️ Старосинявський територіальний центр соціального обслуговування (надання соціальних послуг) надавав підтримку нашим переселенцям: отримали гуманітарну допомогу протягом 2023 року за сприяння Хмельницької військової адміністрації (продуктові товари, гігієнічні товари) та агенції регіонального розвитку Хмельницької області (UNICEF, гігієнічні набори) в кількості 500 шт.	❄️ Понад 500 переселенців громади отримали гуманітарну допомогу від Товариства Червоного Хреста України. 	❄️ Мешканці нашої громади єднаються для допомоги. Спільно закуплено для військових три квадрокоптери, вартістю понад 330 тис. грн. Час показує – в єдності ми сила!

Рис. 2.8. Інформація з Інформаційного бюлетеня Старосинявської ТГ

Примітка. Сформовано на основі [27]

Поряд із цим, інформування мешканців ТГ про діяльність не є повним (звіти депутатів відсутні тощо), громадськість не завжди залучалась до прийняття рішень в ТГ. Це актуалізує питання вдосконалення механізму організації діяльності досліджуваного ОМС.

РОЗДІЛ 3

НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ ОРГАНІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДОСЛІДЖУВАНОВОГО ОРГАНУ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

«З метою забезпечення прав і потреб територіальної громади у цілому та кожного її представника, зокрема, необхідно реалізувати справжню участь громадян у вирішенні питань місцевого значення. Саме реальна участь громадян у вирішенні питань місцевого значення має стати передумовою формування ефективної політики муніципального самоврядування» [13].

Одним із інструментів забезпечення активної участі мешканців ТГ в управлінні її розвитком є корпоративна соціальна відповідальність (КСВ).

За інформацією джерела [44], «в концепцію корпоративної соціальної відповідальності входить такі головні аспекти: корпоративне управління, права людини, трудові відносини, довкілля, відносини зі споживачами, розвиток громад» [44] (рис. 3.1).

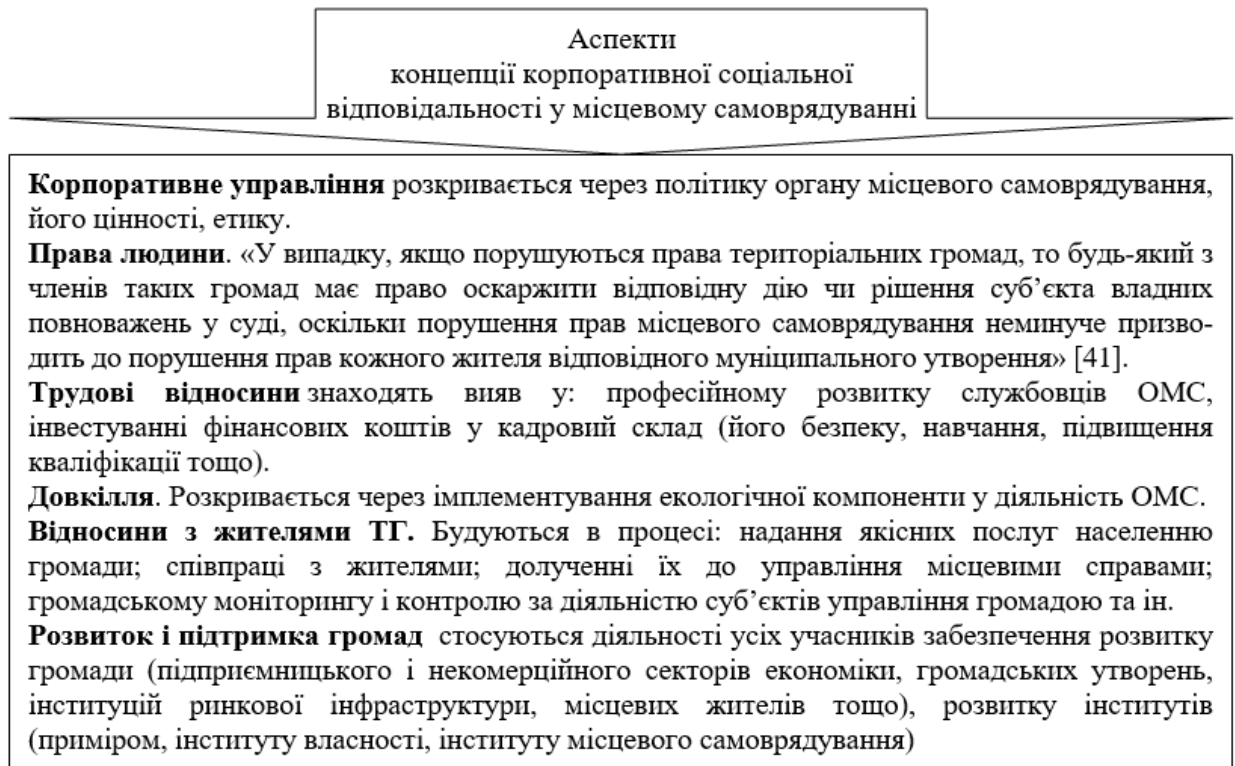

Рис. 3.1. Аспекти концепції корпоративної соціальної відповідальності у
місцевому самоврядуванні

Примітка. Сформовано з використанням методологічного підходу [44] і джерела [41]

Опираючись на методологічний підхід [6], спроектуємо його на об'єкт нашого дослідження (табл. 3.1).

Таблиця 3.1

**Методологічний підхід щодо концептуальних складових
формування ідеології і практики корпоративності в місцевому
самоврядуванні Старосинявської ТГ**

Складові	Їх зміст
1	2
Місія	Вибудовування майбутнього Старосинявської ТГ шляхом розвитку соціальної згуртованості, утвердження існуючих і втілення нових цінностей (наприклад, екологічної культури) і принципів діяльності та життя у громаді (приміром, спільної участі). Так, «критерій упровадження соціальних та екологічних імперативів – це ознака, за якою визначається стан і готовність суспільства до реалізації конкретного імперативу з метою забезпечення позитивних змін, протистояння загрозам, деструктивним явищам чи небезпеці» [14].
Стратегічна мета	Розвиток соціальної самосвідомості і корпоративного світогляду жителів Старосинявської ТГ.
Цілі (корпоративні завдання ОМС)	«- розвиток соціального базису суспільства; - створення умов розвитку соціальної активності і реалізації творчого потенціалу особистостей, колективів і суспільства; - вмотивування джерел соціальної поведінки і соціалізації процесів місцевого самоврядування в процесі життєдіяльності; - мотивація людей до прояву здібностей, співпраці, партнерства і безпосередньої участі в місцевих справах, самоврядних заходах і програмах саморозвитку; - збільшення і об'єднання ментальних, соціокультурних і поведінкових аспектів відносин між членами громади у владних структурах, об'єктах і суб'єктах господарювання; - повна реалізація індивідуального, групового і сукупного соціального капіталу (сукупності індивідуальних, духовних і професійно-компетентнісних якостей людей» [6].
Завдання формування корпоративності МС Старосинявської ТГ	- формування концепції корпоративності місцевого самоврядування Старосинявської ТГ; - впровадження принципів і методів корпоративності МС в нормативно-правовій базі, що регулює питання роботи селищної ради (статуті громади, регламенті ради тощо); - вивчення і реалізація у практичній діяльності позитивного досвіду щодо розвитку корпоративності і методів її посилення (приміром, корпоративної культури).
Принципи формування і розвитку корпоративності	«- забезпечення реалізації корпоративних прав жителів громади; визначення спільності інтересів та формування векторів їх реалізації; соціальної відповідальності; самозабезпечення і самостійності; етичності і моральності; узгодженості інтересів і згуртованості; соціального партнерства; демократичності та інноваційності; спільності соціальних переконань» [6].

1	2
Очікуваний результат	- поглиблення і розвиток демократичних засад, посилення публічності роботи селищної ради, сприяння згуртованості жителів Старосинявської ТГ; - розвиток суспільних і життєвих цінностей; - зміцнення професійного потенціалу ОМС; - посилення відповідальності посадових осіб і службовців ОМС, зростання довіри мешканців; - запобігання корупції; - підвищення рівня соціальної, екологічної, цивільної безпеки; - запровадження прозорих процедур формування місцевої (муніципальної) політики і залучення до її розробки усіх зацікавлених сторін.

Примітка. Сформовано з використанням методологічного підходу [6] та джерела [14]

Активність місцевих жителів є важливою умовою забезпечення розвитку Старосинявської ТГ. Для розвитку цієї активності доцільно використовувати мотиваційні інструменти, представлені в табл. 3.2.

Таблиця 3.2

Мотиваційні інструменти підвищення активності жителів Старосинявської ТГ

№ з/п	Інструменти
1	2
1	Комунікація з місцевими жителями Застосування різноманітних комунікаційних каналів та інструментів підвищить рівень поінформованості жителів. Це, у свою чергу, сприяє зміні ставлення людей до прояву своєї активності та допомагає залучати мешканців до діяльності. Наприклад, важливо давати змогу людям вирішувати, які саме інформаційні матеріали можуть бути використані для інформування, або ж кого слід найняти для виконання тих чи інших робіт ТГ тощо.
2	Відзначення активних мешканців та публічне висвітлення тих подій, до яких долучилися жителі Визнання для людини – це одна із її потреб. Відзначення активних мешканців та публічне висвітлення тих подій, до яких долучилися жителі, дозволить побачити жителю села, що його сусід, друг, родич долучився до розвитку села, допоміг зробити село кращим. Відповідно, у людини сформується думка, що долучатися до заходів, які проводяться (допомога внутрішньо переміщеним особам, збір коштів для ЗСУ та ін.), це нормально і престижно.
3	Проведення заходів, що об'єднують У Старосинявській ТГ дуже важливо створити умови, за яких жителі відчують себе єдиною спільнотою, яка має єдине бачення, надає підтримку. Це сприятиме згуртуванню громади й підвищенню її активності у вирішенні місцевих проблемних питань.

Примітка. Сформовано автором

Формування і розвиток корпоративної культури Старосинявської селищної ради є інструментом розвитку корпоративності. Таким формуванню і розвитку сприятиме реалізація множини організаційно-управлінських дій, які розкриваються у оновленні організаційних регламентів ради, посиленні їх цільового і функціонального наповнення публічними цінностями, етичними і моральними принципами, на які опиратиметься рада у власній діяльності.

Із розвитком корпоративної культури пов'язане стратегічне питання вибудовування і розвитку комунікацій старост (їх комунікаційна стратегія).

Комунікаційна стратегія старост повинна бути векторизована на:

- формування бажаного ними їх сприйняття (жителями, головою ради, депутатами та ін.);
- створення свого позитивного іміджу;
- підтримку діяльності старости й довіру до нього відповідної аудиторії.

Завданнями вибудовування і розвитку комунікацій старост повинні бути наступні (рис.3.2).

Завдання вибудовування і розвитку комунікацій старост	- покращення іміджу старостинського округу шляхом запровадження системних комунікацій з усіма зацікавленими сторонами (посадовими особами МС, представниками бізнесу і громадських організацій тощо) - підвищення обізнаності жителів про всі процеси, які відбуваються територіальній громаді (старостинському окрузі) - активізація участі громадськості у процесі прийняття рішень щодо питань місцевого значення (як в межах всієї територіальної громади, так і окремого старостинського округу); - налагодження дієвого зворотного зв'язку й покращення співпраці між представниками місцевої влади та представниками старостинського округу - посилення присутності старостинського округу в адміністративному центрі громади, в соціальних мережах тощо - покращення внутрішніх комунікацій та обміну інформацією всередині старостинського округу; - покращення реагування селищного голови, депутатів на проблемні питання життєдіяльності старостинських округів і окремих сіл
---	---

Рис. 3.2. Завдання вибудовування і розвитку комунікацій старост

Примітка. Сформовано автором

Розвиток корпоративної культури, правильне вибудовування і розвиток комунікацій як старост, так і інших суб'єктів управління ТГ сприятиме:

- створенню належних комунікаційних умов для життєдіяльності громади й її жителів;
- закладе підвалини для довіри і співпраці між місцевою владою та жителями;
- позитивно вплине на існуюче ставлення мешканців (рис. 3.3) до ТГ.

Ставлення мешканців до життя у Старосинявській ТГ (результат анкетування, проведеного селищною радою)	Анкетування жителів громади було проведене на офіційному сайті Старосинявської селищної ради у 2021 році. Згідно опитування жителів громади, основними проблемами є стан доріг, вуличне освітлення, недосконала система збору сміття та забруднення довкілля, відсутність розважальних комплексів для дітей, безробіття. На запитання «Чи бажаєте ви щоб ваші діти (онуки) залишилися жити в громаді», позитивну відповідь надали 16,7%, а 5,5% громадян рекомендують свою громаду для проживання своїм знайомим. Однак, 77,8% населення дали негативну відповідь щодо проживання в громаді, а саме: - я просто змушений тут жити – 33,3%; - громада, в якій не має перспектив – 16,7%; - я виїду звідси при найменшій можливості – 27,8%. На запитання «Що подобається в своєму населеному пункті», переважна більшість жителів вказала на історичні місця.
---	---

Рис. 3.3. Ставлення мешканців до життя у Старосинявській ТГ (результат анкетування, проведеного селищною радою)

Примітка. Сформовано за інформацією Старосинявської селищної ради

Таким чином, децентралізаційні процеси сприяють побудові ефективної інформаційно-комунікативної взаємодії між усіма суб'єктами управління Старосинявською ТГ.

Поряд із цим, для підвищення результативності такої взаємодії необхідно:

- 1) вдосконалити організаційні регламенти (щодо: їх етизації, комунікації з громадськістю у процесі забезпечення її участі, впорядкування функціональних обов'язків працівників, створення окремого підрозділу для побудови інформаційних зв'язків);

2) оптимізувати комунікаційну діяльність старост за різними напрямками, передусім, з місцевими жителями;

3) здійснювати стратегічно орієнтовану планувальну діяльність щодо залучення громадськості до процесів формування й здійснення муніципальної політики.

Ще одним важливим питанням, вирішення якого сприятиме вдосконаленню організації діяльності органів місцевого самоврядування, в тому числі, досліджуваного є законодавче закріплення професійної підготовки Голови з урахуванням його досвіду і освіти.